

# MİRAC KANDİLİ (İSRA VE MİRAC)

Rüstem BEŞLER

## I- Konunun Plânı

- 1-İsra ve Mirac'ın tanımı yapılır.
- 2-Mirac' da vuku bulan vahyin izahı ve namaz anlatılır.
- 3-Mirac'ın sahabe üzerindeki etkileri ve onların konuya karşı tutumları.
- 4-Mirac'ın anlaşılmasını kolaylaştıran faktörler ve Vahiy konusu .

## II- Konunun Açılımı ve İşlenişi

İsra Suresi' nden yola çıkılarak konu anlatıma başlanır.Mescid-i Haram ve Mescid-i Aksa ile ilgili kısa bilgiler verilebilir. İsra suresi tanıtılabilir. İsra Suresinde konuyla ilgili ayetler tefsir edilebilir.

Necm Suresinde konuyla ilgili ayetler tefsir edilebilir.

Mirac hadisinden hareketle bir çok konu ele alınabilir. Namaz gibi.

Mirac'ın önemli sembollerinden olan tahiyat konusu işlenebilir.

## III- Konunun Özet Sunumu

**İsra:** Sözlükte gece yürüyüşü, geceleyin yaya veya binekli olarak yapılan yürüyüş anlamına gelen isra , ıstılahta; Hz. Peygamber (s.a.s)'in gece Burak isimli bir binitle Mekke'den Kudüs'teki Beyt-i Makdis'e götürülmesi hadisesidir. Buradan Hz. Peygamber Mi'rac'a çıkmıştır.İsrâ hadisesi Kur'an ile sabit olduğu için bu hadisenin inkârı mümkün değildir. Kur'an-ı Kerîm'de bu olay şöyle anlatılmıştır:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ  
لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

“Kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir. Hiç şüphesiz o, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir.”<sup>1</sup>

---

1 İsra 17/1

Ayet-i Kerimenin ifadesine göre isrâ hadisesi ruhanî bir hadise değildir. Hz. Peygamber bedeni ile birlikte Beyt-i Makdis'e götürülmüştür. İsrâ'dan sonraki safhanın, yani mi'rac hadisesinin yalnızca ruhanî olduğunu bazı âlimler söylemişlerdir.

Bazı tefsirciler isrâ ve mi'rac hadisesini fiziki örneklerle, aklın anlayışına yaklaştırmaya çalışmışlardır. Fakat doğrudan doğruya ilahî bir ayet olan İsrâ'nın aklîleştirilmesi mümkün değildir. Tabîî bir tasavvur emsâl ile tasavvur demektir. Halbuki benzeri görülmemiş bir olayı benzeri ile tasavvura kalkışmak tezat olur. O ancak müşahade ve haber ile bilinir . İsrâ hadisesinin, önemli bir diğer boyutu da, bu olaydan sonra Kudüs ve Mescidi Aksanın İslâm ümmetinin gözündeki öneminin daha da artmış olmasıdır.

Mirac: Arapça'da merdiven, yukarı çıkmak, yükselmek anlamlarını dile getirir. İslam'da Hz. Peygamber (s.a.s)' in göğe yükselerek Allah'ın huzuruna kabul edilmesi mucizesidir. Mirac olayı hicretten bir yıl ya da onyediy ay önce Receb ayının yirmi yedinci gecesi gerçekleşir. Olayın iki aşaması vardır. Birinci aşamada Hz. Peygamber (s.a.s) Mescidül-Haram'dan Beytü'l-Makdis'e (Kudüs) götürülür. Kur'an'ın andığı bu aşama, gece yürüyüşü anlamında isra adını alır. İkinci aşamayı ise Hz. Peygamber (s.a.s)'in Beytü'l-Makdis'ten Allah'a yükselişi oluşturur. Mirac olarak anılan bu yükselme olayı Kur'an'da anılmaz, ama çok sayıdaki hadiste ayrıntılı biçimde anlatılır.

Hz. Peygamber (s.a.s) ertesi günü Mirac olayını anlattı. Olayı duyan müşrikler yoğun bir kampanya başlatarak Hz. Peygamber (s.a.s)'i suçlamaya, alaya almaya başladılar. Bu kampanya bazı müslümanları da etkileyerek şüpheye düşürdü. Olayın gerçek olup olmadığını araştırmak isteyenler Beytü'l-Makdis'e ve Mekke'ye gelmekte olan bir kervana ilişkin sorular sorarak Hz. Peygamber (s.a.s)'i sinadılar. Hz. Peygamber (s.a.s)'in verdiği bilgilerin doğruluğu müslümanları şüpheden kurtardysa da müşriklerin inatlarını kırmaya yetmedi. Mirac olayı inatlarını ve düşmanlıklarını artırarak onlar için bir fitne nedeni oldu. Bu olay karşısındaki tutumu nedeniyle Hz. Ebu Bekr, Hz. Peygamber (s.a.s)'ce "Sıddîk" lakabıyla onurlandırıldı. Hz. Ebu Bekir olayı kendisine anlatarak hala inanmaya devam edip etmeyeceğini soran müşriklere "O söylüyorsa şüphesiz doğrudur" cevabını vermişti.

Ahad hadislere dayansa da Mirac olayının gerçekliğinde tüm müslümanlar birleşmişlerdir. Ancak olayın gerçekleşme biçimi İslam bilginleri arasında görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Buna göre İbn Abbas'ın da içinde bulunduğu bazı bilginlere göre Mirac olayı uykuda

gerçekleşmiştir. Bilginlerin büyük çoğunluğuna göre ise uyku durumunda ve rüyada değil, uyanık iken gerçekleşmiştir. Fakat bu görüşü savunanlar da Mirac'ın yalnız ruhla mı, yoksa hem ruh, hem de bedenle mi olduğu konusunda ikiye ayrılmışlardır. Sonraki Kelamcıların büyük çoğunluğuna göre mirac olayı uyanıkken hem ruh, hem de bedenle gerçekleşmiştir. İçlerinde Hz. Aişe'nin de bulunduğu bazı bilginlerle mutasavvıfların büyük çoğunluğuna göre ise uyanık durumda iken ama yalnız ruhla gerçekleşmiştir.

Mirac olayının gerçekleştiği gece müslümanlarca kadir gecesinden sonra en kutsal gece sayılmış ve bu gecenin ibadetle ihyası gelenekleşmiştir. Osmanlılar döneminde, camiler kandillerle donatıldığı için Mirac kandili olarak anılan geceyi izleyen gün, cami ve tekkelerde Mirac olayını anlatan ve Miraciye adı verilen şiirlerin okunması, dinleyenlere süt ikram edilmesi de bir gelenektir.

#### **IV- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Ayetler**

Kur'an-ı Kerîm'in onyedinci sûresi olan İsrâ Suresi'nin İlk ayetlerinde Peygamberimizin Miracından bahsedildiği için “gece yürüyüşü” anlamına gelen “İsrâ “adını almıştır. Bu sureye "Subhân" ve "Benû İsrail" sûresi de denilmiştir. Bir diğer delil ise Necm suresidir.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ . وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ . إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ  
عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ . ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ . وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ . ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى . فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ  
أَوْ أَدْنَىٰ . فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ . مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ . أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ . وَلَقَدْ  
رَأَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ . عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ . إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ . مَا  
زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ . لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى (Necm 53/ 1-18.)

1,2.Battığı zaman yıldıza andolsun ki, arkadaşınız (Muhammed haktan) sapmadı ve azmadı.

3.O, nefis arzusu ile konuşmaz.4.(Size okuduğu) Kur'an ancak kendisine bildirilen bir vahiydir. .

5,6,7.(Kur'an'ı) ona, üstün güçlere sahip, muhteşem görünümlü (Cebrail) öğretti. O, en yüksek ufukta bulunuyorken (aslî sûretine girip) doğruldu. .

8.Sonra (ona) yaklaştı derken sarkıp daha da yakın oldu.

9.(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar, yahut daha az oldu. .

10.Böylece Allah kuluna vahyedeceğini vahyetti.

11.Kalp, (gözün) gördüğünü yalanlamadı. .

12. (Şimdi siz) gördüğü şey hakkında onunla tartışıyor musunuz?

13.Andolsun ki, o, Cebrail'i bir başka inişte daha (aslî suretiyle) görmüştü.

14.Sidretü'l Müntehâ'nın yanında.

15.Me'va cenneti onun (Sidre'nin) yanındadır. .

16.O zaman Sidre'yi kaplayan kaplamıştı.

17.Göz gördüğünden şaşmadı ve (onu) aşmadı..

18.Andolsun, o, Rabbinin en büyük alametlerinden bir kısmını gördü.

#### **V- Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Hadisler**

عن أنسٍ رضي الله عنه عن مالك بن صَعَصَعَةَ رضي الله عنهما رسول الله حَدَّثَهُمْ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِي بِهِ. قَالَ: بَيْنَا أَنَا فِي الْحَظِيمِ، وَنَحْنُ قَالٌ فِي الْحِجْرِ مُضْطَجِعًا، زَادَ فِي رِوَايَةٍ: بَيْنَ النَّائِمِ وَالْيَقْظَانِ إِذْ أَتَانِي آتٍ فَشَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ. يَعْنِي ثُعْرَةَ نَحْرِهِ إِلَى شِعْرَتِهِ؛ قَالَ: فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي، ثُمَّ أَتَيْتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءٍ إِيمَانًا. فَعُغِصِلَ قَلْبِي، ثُمَّ حُشِيَ، ثُمَّ أُعِيدَ، ثُمَّ أَتَيْتُ بِدَابَّةٍ دُونَ الْبُعْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ أَبْيَضَ، هُوَ الْبُرَاقُ. يَضَعُ خَطْوُهُ عِنْدَ أَقْصَى طَرَفِهِ، فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ. فَانْطَلَقَ بِي جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفْتَحَ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ( ثُمَّ )؛ يَبْحِي عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعِيسَى السَّلَامُ ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ فَإِذَا يُوسُفُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. ( ثُمَّ ) إِدْرِيسُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. ( ثُمَّ ) هَارُونَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.... ( ثُمَّ ) مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، ( ثُمَّ ) إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ رُفِعْتُ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَرَجَعْتُ فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ. فَقَالَ: بِمِ أُمِرْتُ فَقُلْتُ. أُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ

Hız. Enes (radıyallahu anh) Malik İbnu Sa'saa (radıyallahu anh)'dan naklen anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) onlara, Mirac'a götürüldüğü geceden anlatarak demiştir ki,"Ben Ka'be'nin avlusundan Hatim kısmında -belki de Hıcr'da demişti- yatıyordum, -bir rivayette şu ziyade var: Uyku ile uyanıklık arasında idim- Derken bana biri geldi,

şuradan şuraya kadar (göğsümü) yardı. -Bu sözüyle boğaz çukurundan kıl biten yere kadar olan kısmı kasdetti.- Kalbimi çıkardı. Sonra bana, içerisi imanla [ve hikmetle] dolu, altından bir kap getirildi. Kalbim [çıkarılıp su ve zemzem ile] yıkandı. Sonra içerisi (imanla) doldurulup tekrar yerine kondu. Sonra merkepten büyük katırdan küçük beyaz bir hayvan getirildi. Bu Burak'tı. Ben onun üzerine bindirilmişim. Böylece Cibril aleyhisselam beni götürdü. Dünya semasına kadar geldik. Kapının açılmasını.(takiben) Hz. Adem aleyhiselam'ı gördüm.(Daha sonra) Hz. Yahya ve Hz. İsa aleyhimassalam ile karşılaştım. Sonra Cebrail beni üçüncü semaya çıkardı.(Orada) Hz. Yusuf aleyhiselam'la karşılaştık. (Daha sonra) Hz. İdris, Hz. Harun , Hz. İbrahim, (aleyhimüsselam) ile karşılaştım.

Sonra Sidretü'l-Münteha'ya çıkarıldım. Oradan geri döndüm.Hz. Musa aleyhisselam'a uğradım. Ne ile emredildin?" dedi."Her gün beş vakit namazla!" dedim .”<sup>2</sup>

Namaz beş vakit olmakla birlikte elli vakit olduğu ifade edilir. Bu, "yapılan her hayrın Allah indinde en az on misliyle kabul edileceği"ni tebşir eden âyet-i kerîmeye uygun bir ihbardır:

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امْتَاٰهَا

"Kim bir hayır işlerse işte ona bunun on katı var"<sup>3</sup>.

Şu halde Resûlullah'a Mî'rac'ta farz edilen beş vakit namaz, mü'minin defter-i ameline on misliyle yani elli vakit olarak yazılmaktadır. Rabbimiz, namazın ehemmiyetini gereğince takdir etmemiz için elli vakit olarak farzetmiş, lütfunun, kereminin vüs'atini ifade için de beş vakte indirerek elli vakit olarak değerlendirmeye tabi tutmuştur.

وعن جابر رضي الله عنه قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: لَمَّا كَذَّبْتَنِي قُرَيْشٌ قُتِمْتُ فِي الْحِجْرِ فَحَلَّى اللَّهُ لِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَطَفِقْتُ أَخْبِرُهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ. (خرجه الشيخان والترمذي)

Hiz. Cabir (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:"Kureyş beni tekzib ettiğı vakit, Hıcr'da doğruldum. Allah Teala hazretleri Beytu'l-Makdis'i bana tecelli ettirdi. Ben onlara onun alâmetlerini birer birer haber vermeye başladım. Ben Beytu'l-Makdis'e bakıyor hem de haber veriyordum."<sup>4</sup>

2 Buhari, Bed'ül- Halk, 6 (IV/77); Müslim, İman, 264 (I/140-150)

3 En'âm 6/160

4 Buharî, Tefsir, İsra, 3 (V/224); Müslim, İman 276, (I/156)

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: مَرَرْتُ لَيْلَةَ الْمِعْرَاجِ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ نُحَاسٍ يَخْمِشُونَ بِهَا وُجُوهَهُمْ. فَقُلْتُ: مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جِبْرِيلُ؟ فَقَالَ: هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لُحُومَ النَّاسِ وَيَقَعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ.

H.z. Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:"Mîrac gecesinde, bakır tırnakları olan bir kavme uğradım. Bunlarla yüzlerini (ve göğüslerini) tırmalıyorlardı."Ey Cebrâil! Bunlar da kim?" diye sordum:"Bunlar, dedi, insanların etlerini yiyenler ve ırzlarını (şereflerini) payımal edenlerdir."<sup>5</sup>

## VI- Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

1-Elmalılı M. Hamdi Yazır , Hak Dini Kuran Dili , V, 3140-3216, VII. 4568-4616

2- Konunun İslâmî rivâyetlerdeki durumu ile ilgili geniş bilgi için Ansiklopedi ve kaynak hadis kitaplarının İsrâ ve Mi'rac maddelerine bakabilirsiniz.

3-Bkz. Kütüb-ü Sitte Muhtasarı Tercüme Ve Şerhi, GOLDSOFT- AKÇAĞ CD si Mirac ve İsra Maddeleri.